

"Cum historia pro securitate!"

**SZEMERE BERTALAN
MAGYAR RENDVÉDELMEI-TÖRTÉNELMI
TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG**

☒ : H-2095 Pilisszántó, Boldog Özséb utca 26.

☎ : (+36/06-26) 337-975 ; @ : paradi.jozsef@gmail.com

Web: <http://www.szbmrtt.atw.hu>

A körlevelek megtalálhatók a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történelmi Tudományos Társaság honlapján

Tárgy: *Bejelentés*

**KÖRLEVÉL
(2022-490)**

Tisztelt Tagtársak! Kedves Szimpatizánsok!

Ezúton tájékoztatlak benneteket arról, hogy tudományos társaságunk – az amerikai székhelyű Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösséggel (MKCSBK) közös – levélben érdeklődött a honvédelmi miniszter úrnál arról, hogy a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum épületegyüttesében található csendőr témájú domborműnek és emléktáblának mi lesz a sorsa. Azért került sor a levél megírására, mert olyan híreket kaptunk, hogy az épület a honvédelmi miniszter szűkebb környezetének az elhelyezését fogja szolgálni. Ismereteink szerint az épület kiürítése már folyamatban van. A kiürítés részeként a hadtörténelmi könyvtárat Székesfehérvárra szállították, az intézmény többi részének az úgynevezett „Bálnába” való költöztetése pedig a befejezéséhez közeledik.

Tudományos társaságunk – mint a nemzeti történelmünk iránt tiszteletet tanúsító szervezet – természetesen helyén valónak gondolja a kormány azon döntését, hogy a magyar állam vezetésének az intézményeit oda indokolt koncentrálni ahol az elhelyezésük történelmileg kialakult. Azt is a racionális döntések közé tartozónak tekintjük, hogy a kormányfőhöz közvetlenül tartozók kapják a miniszterelnök-höz legközelebb eső épületeket.

Tudományos társaságunkat, szimpatizánsainkat, illetve a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösséget érdekli, hogy mi lesz a sorsa a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum – korábbi nevén Hadimúzeum – épületébe beépített testülettörténelmi emlékeknek. A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán tucatnyinál is több emléktábla tisztelőleg a magyar fegyveres testületeknek a magyar hazaért hősi halált halt tagjai emléke előtt. Ezen fegyveres testületek egy része ma már nem létezik, vagy a korábbiakhoz képest meglehetősen átalakult formában működik. Emlékezetem szerint az emléktáblák többségét felavatásukkor a magyarországi egyházak képviselői fel is szentelték.

A Magyar Királyi Csendőrség témakörében nem csupán egy – a rendszerváltás utáni időkben keletkezett – emléktábláról van szó. Az épület fölépcsőjének a tetőjén BERÁN Lajos szobrászművész alkotásaként készült márvány dombormű található amely – „A HÁBORÚ ÉS BÉKE HŐSI HALOTTAINAK/A M.KIR. CSENDŐRSÉG” címmel – elesett csendőr bajtársának holtteste előtt, fejét és térdét hajtva imádkozó csendőrt ábrázol. A domborművet Magyarország kormányzója személyesen avatta fel 1934. II. 14.-én – a Magyar Királyi Csendőrség napján – a Hadimúzeumban létrehozott csendőrségtörténelmi kiállítás megnyitójának a

részeként. Sajnálatos módon azóta sem sikerült olyan gazdag kiállítási anyagot létrehozni csendőrségtörténeti témakörben. A domborműről mindenki azt hitte, hogy a második világháború harcainak az áldozatává vált. Örvendetes fordulat következett be azonban a képzőművészeti alkotás sorsában, amikor 2021.-ben kiderült, hogy a dombormű nem pusztult el, csupán bevakolták. Tisztítás után az eredeti helyén tekinthették meg a Hadtörténeti Intézet és Múzeum látogatói a képzőművészeti alkotást.

Tudományos társaságunk – a testület-történetet ápoló hagyományörző szervezetekkel együttműködve – annak ellenére igyekszik számon tartani a releváns testület-történeti emlékhelyeket, hogy a tárgyi emlékek gyűjtésére és megőrzésére irányuló képességek hiányából fakadóan nem rendelkezik gyűjteménnyel. a Magyar Királyi Csendőreg tekintetében az emlékhelyek száma minimális. Emléktábla található:

- Verőcén – családi ház falán a SÁGVÁRI Endre elfogásában való részvételeért törvénytelenül halálra ítélt csendőr altiszt;
- Budán – a néhai Mozdony utcában a „Lenin-fiúk” terror különítmény tagjai által halálra kínzott három csendőrtiszt ;
- a Budai Várban – a hajdani Belügyminisztérium falán, a németek által kivégzett csendőrtiszt;
- a Hadtörténeti Intézet és Múzeum udvarán – a magyar haza védelmében a II. vh. során hősi halált halt csendőrök – emléke előtt tisztelegve.

Emlékoszlop áll a Balaton déli partján a törvénytörőkkel vívott tűzharcban elcsesett csendőre emlékezve.

Dombormű található a Hadtörténeti Intézet és Múzeum múzeumi szárnya második emeleti lépcsőfordulójában.

Az emlékoszlop és a dombormű korabeli alkotások, mivel azok a testület fennállásának az időszakában kerültek felállításra.

Allt még egy szobor is a jelenlegi BM kiképzőbázis udvarán – amely épület-együttel eredetileg a Magyar Királyi Csendőrség számára hozták létre – az itt felállított szobor talpazatára vésték fel a magyarországi tanácsköztársaság alatt a vörös terrornak áldozatul esett csendőrök neveit. Ezt a szobrot nevezték a kortársak csendőr mártír szobornak. A szobor emlékhely is volt, ahol a hozzátartozók és a testület képviselői évente rótták le kegyeletüket a meggyilkolt csendőrök emléke előtt. Ez a szobor a második világháború után nyomtalanul eltűnt. A kegyeleti funkciót az ezredfordulótól a Hadtörténeti Intézet és Múzeum udvarán létrehozott csendőr emléktábla vette át.

A Magyar Királyi Csendőrséggel kapcsolatos hét alkotás mindegyikét adakozásból hozták létre és azok mindenki számára megtekinthetők ma is az eltűnt szobor kivételével.

Az MKCsBK és az SZBMRRTT által írt közös levélben arra kértük a honvédelmi miniszter urat, hogy kísérvje megkülönböztetett figyelemmel a Hadtörténeti Intézet és Múzeum épületének a falába épített csendőr dombormű és emléktábla sorsát, valamint tegye lehetővé azok látogathatóságát.

Mivel SZALAY-BOBROVNICZKY Kristóf honvédelmi miniszter úrhoz nem nyílt levéllel fordultunk, ezért nem tartjuk ildomosnak annak a szövegét közzé tenni. Ahhoz azonban joga van tagságunknak, hogy tájékoztatást kapjon a közigazgatással folytatott levelezésünk lényegéről. Ezért küldtél ez a körlevél, amelyhez csatoltan küldöm az MKCSBK érintett körlevelének a témához kapcsolódó részét is. Abból fakadóan, hogy a közös levelünket Karácsony előtti napokban adtuk postára

arra válasz valószínűleg legkorábban 2023. első negyedévében várható, melynek tartalmáról természetesen tájékoztatni foglak benneteket.

A magyar rendvédelem történetének művelése érdekében kifejtett tevékenységekhez további eredményeket kívánok.

A másik emlékmű egy fehér márványba faragott dombormű volt, amelyet a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum (akkor Hadimúzeum) 2. emeleti lépcsőfordulója falán helyeztek el. Az 1934. feb. 14-i csendőrnapi avatásán Horthy kormányzó úr is részt vett. Berán Lajos szobrászművész a csendőrség hősi halottai emlékére készített alkotása egy elesett társa mellett térdelő, kezét imára kulcsoló csendőrt ábrázolt, két-soros felirattal:
A HÁBORÚ ÉS BÉKE HŐSI HALOTTAINAK / A M. KIR. CSENDŐRSÉG.

Ez a dombormű is csodálatosan túlélte a világháborút, majd ugyancsak nyomtalanul eltűnt a kommunizmus első éveiben. De most újra megtaláltatott! Kiderült, hogy a kommunisták egyszerűen befalazták, de a restaurátoroknak most sikerült helyreállítani. Ennek a nagy örömhírek viszont van egy kérdéses oldala. Ugyanis a jelenleg nyilvánosan látogatható múzeum a közeljövőben a honvédelmi minisztérium otthonává válik. Mi történik akkor a köz számára megtekinthetőnek tervezett domborművel? S mi történik a

Múzeum udvarán elhelyezett, évente, a csendőrnapi ünnepélyesen megkoszorúzott csendőr hősi halottak emléktáblájával is, és ha ott marad, látogatható lesz-e továbbra is a köz számára? „Az első és második világháborúban hősi halált halt m. kir. csendőrök emlékére” feliratú, 1999-ben felavatott emléktábla létrehozatala az MKCsBK, SzBMRTT (dr. Parádi József elnök) és a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum (dr. Szakály Sándor főigazgató) együttműködésének az eredménye volt. A SzBMRTT-gal közösen írt levélben fordulunk most a honvédelmi minisztériumhoz ezekkel a kérdésekkel. ...

Pilisszántó, 2022. XII. 28.

Dr. PARÁDI József
 a társaság elnöke